

Aqqalu C. Jerimiassen
Inatsisartuni ilaasortaq, Atassut

Inatsisit sorliit malillugit kalaallit eqqumiitsuliortut akissarsitinnagit eqqumiitsuliaannik katersugaasivimmi saqqummersinneqarsinnaappat aamma inatsit sorliit malillugit kalaallit eqqumiitsuliortut apereqqaarnagit, akuersissummillu peqqaarani katersugaasiviit saqqummersitsisinnaappat kiisalu eqqumiitsuliorneq inuussutissarsiutitut Naalakkersuisut akuerineraat pillugit § 37 naapertorlugu apeqputinut – nr. 092/2024-mut akissutit

16-05-2024
Suliap normua: 2024 - 9314
All. nr. 24144259

Postboks 1029
3900 Nuuk
Oqarasuaat:
+299 34 50 00
Email: ikin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Asasara Aqqalu C. Jerimiassen,

Inatsisartut suleriaasiat naapertorlugu apeqputinut qujanaq. Apeqputigineqartut tullinnguuttuni akissuteqarfigissavakka.

Apeqput 1:

Inatsit sorliit malillugit kalaallit eqqumiitsuliortut akissarsitinnagit eqqumiitsuliaannik katersugaasivimmi saqqummersinneqarsinnaappat?

Akissut:

Aallaqqaasiutigalugu oqaatigineqassaaq, kalaallinut tunngaviumik killilersugaanngitsumik inuiaqatigiinni niuerfiusumi nioqqutissianik, pigisanik il. il. inatsisit malillugit pissarsiarisimasanut qanorluunniit iliorusunnerluni periarfissaqarfiummat. Piginneqqaartussaataaneq pillugu inatsisip (piginneqqaartussaataanermit inatsit) atuutilernissaa pillugu kunngip peqqussutaa nr. 1342 11. december 2019-imeersumi piginneqqaartussaataaneq pillugu malittarisassani niuernermit pisinnaatitaanermit taakkununga tunngatillugu akerlianik killiliinerit aalajangersarneqarput.

Piginneqqaartussaataaneq pillugu inatsisip § 2-anut atatillugu takuneqarsinnaavoq, suliamut piginneqqaartussaataasoq suliamut tunngatillugu siararterisinnaatitaammat takutitsisinnaatitaallunilu. Taamaattumik aallaaviatigut suliamik pilersitsisoq kisimi sulianik siammarterisinnaavoq, soorlu imatut sulianik tunisinikkut, attartortillugit, tunissutitut tunniullugit il.il. Tamatumunnga pissutaavoq, piginneqqaartussaataaneq pigisanut pillugit inatsiseqartitsinerit isigineqarsinnaavoq, soorlu assersuutigalugu eqqumiitsuliortup isumaqatigissuteqarnikkut, matumani ilanngullugu allanut tunisneq aalajangiiffigisinnaavai. Tamatuma saniatigut pilersitsisoq aallaaviatigut tamanut ammasumik sulianik kisimi takutitsisinnaavoq, imaappoq sumiiffimmut inissillugit, inuit pilersitsisumut inuttut attuumassuteqanngitsut, takusinnaallugit.

Kisianni akuttunngitsumik pissutsit pisarput, suliaq ataaseq pilersitsisup akuersissuteqarneratigut siammarterneqartarluni, tassunngalu siammarterneqarfianut

ingerlaqqittumik suliaq siammarterneqassaaq imaluunniit tamanut saqqummiullugu takutillugu. Pissutsit makkua pineqarsinnaapput, eqqumiitsuliortup qalipakkamut nammineq pilersitsisutut inummut qalipagaq tunigaa, taassumalu qalipagaq tuneqqikkaa soorlu assersuutigalugu illuliassanik titartaasartumut, imaluunniit biiliniq attartortisisartumut, taassuma qalipagaq suliffeqarfiup paarlianut inuit takornartat takkuttarfiannut nivinngaraa. Qalipakkamut, imaluunniit suliamut allamut, tunineqartumut imaluunniit allatut iliorluni inatsisit malillugit tunniussineq assersuutigalugu uunga eqqumiitsulianik katersugaasivimmuq, saqqummersitsisumut tunngatillugu taamaaqataanik atuuppoq. Kisianni qalipagaq inatsisit malillugit pineqarsimanngippat soorlu assersuutigalugu tillineqarsimappat kingornatigullu tamanut saqqummiullugu, tamanna eqqumiitsuliortup piginneqqaartussaataitaneraniq narrunarsaaneruvoq.

Pisunut taakkununga tunngatillugu piginneqqaartussaataitaneeq pillugu inatsisip § 20-ani takuneqarsinnaavoq, suliaq saqqummersinneqarpat, imaluunniit eqqumiitsuliamik suliaq piginneqqaartussaataitaasup allanut tunniuppagaq, saqqummersitsisut imaluunniit tunineqartut suliaq tamanut saqqummersissinnaavaat. Piginneqqaartussaataitaasup takutitsisinnaatitaanerani taaneqartartoq "atuineq" § 20-mi pineqarpoq. Atuisut siammarterisinnaatitaanerani takutitsisinnaatitaanerani tassa, pilersitsisumit allaluunniit pilersitsisumit akuersissuteqarfigineqartoq, allanut suliap assinganik allanut tunniussisoq.

Tassa atuinermit malittarisassat isumaqarput, inatsisit malillugit nioqqutissanik tunisaqarnermiippata, akuersissuteqarani siammarterisoqarsinnaasoq imaluunniit assinginiq takutitsisoqarsinnaasoq. Taamaattumik soorlu assersuutigalugu eqqumiitsulianik katersugaasivik, eqqumiitsuliamik inatsisit malillugit pissarsisimasoq, inatsisit malillugit suliamik suliap takutinnissaanut eqqumiitsuliortoq akissarsisinnikkaluarlugu saqqummersitsisinnaavoq. Matumani nunani tamalaani malittarisassat pineqarput, killilersugaanngitsumik niuerfiusumi nioqqutissanik tuniniaanermik eqqarsaatiginninnermik taaneqartartumi qitiusumik naleqartitat illersorneqarnissaat siunertarlugu, piumasarineqassalluni isumaqatigiissutit sukkaasumik tatiginnillunilu aalajangiiffigineqarsinnaaneri. Tassunga uigiullugu oqaatigineqassaaq, eqqumiitsuliortup pineqartup atuinermit takutitsisinnaatitaaneq kisiat annaassavaa, suliat aalajangersimasut pineqartillugit, tunineqarsimasut imaluunniit allatut inatsisit malillugit tunniullugit ingerlatinneqarsimasut.

Apeqqut 2:

Inatsit sorliit malillugit kalaallit eqqumiitsuliortut apereqqaarnagit, akuersissummillu peqqaarani katersugaasiviit saqqummersitsisinnaappat?

- a) Taanna inatsisaasoq qanoq ilillugu eqqumiitsuliortunut illersuinerulersutut inissinneqarsinnaava?
- b) Oqartussaaffimmik tiguisariaqarpugut?
- c) Inatsimmik pioreersumik allannguinikkut illersuinerulersinnaavugut?

Akissut:

Apeqqut 1-mi akissuteqarnermi allanneqartut Piginneqqaartussaataitaneeq pillugu inatsimmi § 20-mi paasisariaqarpoq, eqqumiitsulianik katersugaasivik, eqqumiitsuliamik inatsisit malillugit pigisaqalersimasoq, eqqumiitsuliortoq akuersitinnagu taassuminnga saqqummersitsisinnaavoq.

Apeqqut a)-mut akissut:

Apeqqut c)-imut akissut takuuk.

Apeqquut b)-mut akissut:

Piginneqqaartussaataaneq suliassaqarfiuvoq suli tiguneqanngitsoq, kisianni Namminersorlutik Oqartussat malittarisassat Kalaallit Nunaanni atuuttut oqaasertaliorneri pingaarnertigut aalajangersinnaasimavai. Peqatigitillugu oqaatigineqassaaq, inatsimmi tunngaviusumik malittarisassat isumaqatigiissut Berner (piginneqqaartussaataaneq pillugu nunani tamalaanni isumaqatigiissut) malillugu pingaarnertut tunngavinnut attuumassuteqarmata. Taamaattumik soorlu assersuutigalugu peqqussutip § 20-ata allanngornera siammarterineranut imaluunniit suliat inatsisit malillugit niuerfimiilersimasunut attuumassuteqartillugu Kalaallit Nunaanni immikkut inatsisinut tunngatillugu pissutsinik pilersitsissasoq nalilerneqarpoq.

Apeqquut c)-mut akissut:

Inatsimmi atuuttumi malittarisassat allanngortinnissaannut tunngavissaqanngitsoq nalilerneqarpoq. Suliat pisortanut oqartussaasunut tassani ilaatigut tamanut ammasuni katersugaasivimmut saqqummersitsineranut atukkiunneqarsimappat Eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 16. juni 2016-meersumi § 11-mi eqqumiitsuliornernut takutitsinermi akissarsiasanik aalajangersaanissamut Naalackersuisunut tunngavissamik periarfissiimmat oqaatigineqassaaq. Pissutigalugu takutitsineranut akissarsiat pillugit malittarisassanik aalajangersagaqanngimmat ullumikkut tamanna eqqumiitsuliornermik isumaqatigiissuteqarneq tunngavigalugu pisarpoq. § 11-mut immikkut nassuiaatigineqartuni siunnersuummi makkua takuneqarsinnaapput:

"Saqqummersitsineranut akiliuteqarnermi tunngavigineqassaaq eqqumiitsuliornermi suliarnik pisortanut suliffeqarfinnullu atukkiussinermini naammaginarumik akilerneqarnissaata qularnaarneqarnissaanik kissaateqarneq, ilutigisaanillu pisortanut suliffeqarfinnullu iluaqutaassalluni qaqugukkat qanorlu annertutigisumik akiliisoqarnissaanik naliliinarierneranni."

Taamaattorli eqqumiitsuliornermi tunisimasaasa suliat saqqummersinneqarnerinut takutitsineranut akissarsisitsineq takutitsineranut akissarsiat pillugit malittarisassat avataaniippoq.

Apeqquut 3:

Naalackersuisut eqqumiitsuliorneq inuussutissarsiutitut akuerivaat?

Akissut:

Naalackersuisut eqqumiitsuliornermut inatsimmi § 3, imm. 1 naapertorlugu eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq tamatuminnngalu ingerlatsineranut suliartunut aningaasanik tapiisussaapput. § 8-mi aalajangersagaqarpoq Naalackersuisut kommunalbestyrelsillu sunut aningaasatigut tapiisinaanerannut tunngasumik.

Tassani makku aalajangersarneqarput:

§ 8. Naalackersuisut aamma kommunalbestyrelsi makkununga tapiisuteqarsinnaapput:

- 1) eqqumiitsuliornermik ingerlatsinerup ingerlanneranut, tamatumunnga ilanngullugit angalaneranut aningaasartuutit matussusernissaannut aamma ineqarnermut aningaasartuutitut,
- 2) eqqumiitsuliornermi suliat inerisarnerinut sularinerinullu, tamatumunnga ilanngullugit eqqumiitsuliornermik ingerlatsineranut atorussat aamma
- 3) eqqumiitsuliornermik ingerlatat saqqummersinnissaannut siammaannissaannullu.

Imm. 2. Imm. 1 naapertorlugu tapiissutit, tapiissutit tigungissaannut piumasaqaatit piviusunnngortinneqarpata tapiissutitut aningaasaliissutinik qularnaveeqqusiinertut tunniunneqarsinnaapput.

Imm. 3. Naalakkersuisut eqqumiitsuliornermik ingerlatsinermit saqqummiinermullu tapiinissamut malittarisassanik aalajangersaassapput, tamatumunnga ilanngullugit tapiiffiqarsinnaasut killilersornerat, tulleriarinissamut piumasaqaatit, tapiissutit suussusii annertussusiilu, tapiinissamut piumasaqaatit, tapiinermi atugassarititat, qinnuteqaatinut piumasaqaatit, periusissat, allaffissornikkut aqutsineq aamma naammagittaalliorneq.

Naalakkersuisut § 8, imm. 3 tunngavigalugu eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq tamatuminngalu ingerlatsinermit tunngasunik sukumiisumik malittarisassiorsimapput. Tamanna pivog Eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq tamatuminngalu ingerlatitseqqittarneq pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 75 21. december 2021-meersoq aqutugalugu. Tassani allaqqavoq tapiissutit tunniunneqarsinnaasut suliniutinut tapiissutitut, sulinissamut tapiinertut, tapiissuteqarnissamut qularnaveeqqusiinertut, utertitsinertut kiisalu ingerlatsinermit tapiinertut.

Naalakkersuisut eqqumiitsuliornermit aningaasaateqarfimmik pilersitsipput, eqqumiitsuliornermit Naalakkersuisut aningaasatigut tapiissutaannik aqutsisumik, taamaalilluni tapiissutit agguanneqarnerinut tunngatillugu akulerutinnginnissamik tunngaveqarneq pilersinneqarpoq tak. Kalaallit Nunaanni Eqqumiitsuliornermit Aningaasaateqarfik pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 43, 13. august 2021-meersoq.

Tamatuma saniatigut takuneqarsinnaavoq eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 16. juni 2016-meersuni kingullermik Inatsisartut Inatsisaatigut nr. 33, 13. Juni 2023-meersuukkut allannngortinneqartukkut, ilaatigut Kalaallit Nunaanni eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq, nunani allani kalaallit eqqumiitsuliaat eqqumiitsuliornermi ingerlatsineq, Naalakkersuisut siuarsassagaat takuneqarsinnaavoq. Kommunimi eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq kommunalbestyrelsit siuarsassavaat.

Tamatuma saniatigut eqqumiitsuliornermit inuussutissarsiutigalugu pitsaasumik suliaqarsimasunut eqqumiitsuliornermit ataqqiniarlugit ataqqinaammik tunissutisitsisarneq Naalakkersuisut atuutilersippaat tak. Eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaata allannngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 33, 13. juni 2023-meersoq. Inatsimmut allannguummi tassani eqqumiitsuliornermit Naalakkersuisut akissarsitsisinnanerannut aamma tunngavissaqarpoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Aqqaluq B. Egede